

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 25 Januari 1891. N°. 683.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de gesubscribeerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, inzenden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnenten en Adverteerders aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam. Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f. 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnenten worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elk regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van hetgeen en Verlagen van Verrekeningen 10 Cent per regel.

Van het heilig Avondmaal.

ZONDAGSAFDEELING XXIX.

Zoo dan, wie onwaardiglijk de heilige eucharistie, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren. 1 Cor. 11:27.

VII. (Slot.)

Zoo is dan de Gereformeerde Belijdenis omtrent het heilig Avondmaal doorzichtig en helder.

Als Sacrament valt het onder den gewonen regel, dat het strekt „om ons geloof te sterken“; zoodat het in den Avondmaals-ganger geloof onderstelt. Maar overmits er nu allerlei middelen zijn, die God de Heere tot sterking van ons geloof bezigt, en het Sacrament van de gewone middelen onderscheiden is, zoo moet deze sterking van ons geloof door het heilig Avondmaal op een eigenaardige en buitengewone wijze geschieden.

Dit eigenaardige en buitengewone nu bestaat niet daarin, dat er met brood en wijn getooverd wordt, zoodat brood en wijn iets anders zouden worden dan zij waren. Integendeel behouden brood en wijn ook bij het heilig Avondmaal hun gewone natuur, en alle superstitie is hier afgeworpen. Ze zijn symbolen; niets anders, niets meer. Edoch symbolen in volen zin. Dus niet wilkeurig gekozen tekenen, maar voortbrengers der natuur, die reeds in hun schepping een ordinantie ontvingen, om als nu ook voor het geestelijk leven diezelfde werking van levensonderhouding en levensverhoging af te beelden, die ze in het natuurlijke en lichamelijke leven feitelijk uitspreken. En overmits nu de band, die tusschen Christus en onze ziel is gelegd, principieel aan „de waarheid zijns lichaams“ hangt, (zoodat hij nooit „onze Verlosser“ zou geworden zijn, indien hij niet, evenals de kinderkens, des vleesches en des bloeds deelachtig ware geworden), en bovendien dit vleesch en bloed ook in het lichaam van Jezus zelf door brood en wijn onderhouden is; zoo ligt de symbolische band hier niet enkel in zekere overeenkomst tusschen ons lichamelijke en geestelijk leven, maar vindt deze band ook zijn tastbaren grond in de vleeschelijke verbintenis die Jezus met ons menscheeljk geslacht heeft aangegaan door ons vleesch en bloed aan te nemen; dat vleesch en bloed door brood en wijn te voeden en te onderhouden; en alsnu in dit ons vleesch en bloed te zitten aan de rechterhand Gods des Vaders.

Dit is dan ook de beweegreden, waarom in het heilig Avondmaal brood en wijn getooverd worden; en in dit symbool van brood en wijn het vleesch en bloed van Christus op den voorgrond treden.

Wij, naar onze beperktheid en eenzijdigheid, zouden er toe neigen, om dien band met Jezus alleen geestelijk op te vatten, en voor onze verbinding met hem, en zijn verbinding met ons, alleen te zien op den Heiligen Geest.

En dit nu mag niet. Dat ware een alge-

heele loochening van het Evangelie. En daar komt het heilig Avondmaal juist tegen op. Want wel is het onwettigbaar, dat onze gemeenschap met Immanuel alleen in den Heiligen Geest voldoende wordt; maar, en hierop komt het aan, onze gemeenschap met den Christus gaat altoos uit van zijn vleeschwording. God schiep eerst het lichaam van Adam; en bleef toen in zijn neusgaten den adem des levens; en alzo werd de mensch tot een levende ziel. Eerst het natuurlijke, en daarna pas het geestelijke. Alzo luidt de grondwet van het Koninkrijk Gods, en het is deze regel, dien ook het heilig Avondmaal komt handhaven.

We zijn geen los op zich zelf zwevende zielen, maar menschen; menschen van vleesch en bloed; die dat vleesch en bloed niet anders dan uit den stam der menschheid bezitten kunnen; en die deswege ook met Jezus niet als mensch in gemeenschap konden treden, tenzij hij zelf mensch werd, en evenals wij, het vleesch en bloed uit dienzeliden stam der menschheid hadde aangenomen. Al moge dus uw gemeenschap met uw Heiland eerst voldoende worden in de voltooide bezieling door den Heiligen Geest, zij kon niet anders beginnen dan bij vleesch en bloed. Van vleesch en bloed moest ze uitgaan. Het begint niet met uw ziel, om daarna op uw lichaam over te gaan, maar het begon buiten u om, en lang eer zij er waart, in het vleesch en bloed dat Christus uit den stam der menschheid aannam. Vandaar dat de apostel Johannes het zoo kras uitsprekt: „Wie niet belijdt dat Jezus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet, maar dit is de geest van den antichrist“ (1 Joh. 4:3). En vandaar evenzo, dat de Heere Jezus zelf het zoo aangrijpend sterk verklaarde: „Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, tenzij gij het vleesch van den Zoon des menschen eet en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u zelve“ (Joh. 6:53). Algemeen uitspreken die in geen enkel opzicht mogen zwak worden, maar streng in dien zin moeten opgevat, dat er voor niet één zondaar gemeenschap met zijn Heiland is, tenzij die gemeenschap haar aanvang vinde in het vleesch en bloed, dat de Zoon des menschen voor nu achtien eeuwen uit ons vleesch en bloed heeft aangenomen.

Wij zouden daarover willen heenspringen, en denken: „Wat doet het er toe, hoe Jezus onze Heiland geworden is. Thans is hij het, en deswege is het mij genoeg, zoo ik maar geestelijk hem aankleef en met mijn ziel aan Immanuel hang.“ En juist dit nu wraakt het Evangelie. Dat druisht in tegen de Scheppingsordinantie Gods. Dat is een algehele miskenning van den Raad Gods tot verlossing van zondaren. Neen, die Raad Gods gaat uit van de Vleeschwording des Heeren; onze zaligheid is alzo door God zelf aan het vleesch en bloed van Immanuel gebonden; en wees ons, zoo we, wijzer willende zijn dan Hij, die ons heil beschikt heeft, weigeren ons geloof onlosmakelijk aan dat vleesch en bloed van den Christus te hechten.

En daarom nu komt het heilig Avondmaal ons juist dien grondslag van ons heil telkens weer toonen; dat door brood en wijn weer op ons vleesch en bloed, en zoo door ons vleesch en bloed op het lichaam des Heeren wijzen, dat immers uit ons vleesch en bloed genomen is.

Reeds als zoodanig staat het heilig Avondmaal dus in het middelpunt van onze belijdenis. Maar het gaat nog verder. Het maakt ons „zijn ware lichaam en bloed door de werking des Heiligen Geestes deelachtig“, gelijk onze Catechismus betuigt, of zoo als onze Belijdenis nog sterker zegt: „Het is een Sacrament van zijn lichaam en van zijn bloed, om ons te betuigen, dat, zoo waarachtiglijk als wij het Sacrament ontvangen en houden in onze handen en het eten en drinken met onzen mond, dat wij ook zoo waarachtiglijk door het geloof, hetwelk de hand en de mond onzer ziel is, het ware lichaam en bloed Christi, onzes eenigen Zaligmakers, ontvangen in onze ziel tot ons geestelijk leven.“

Dit nu blijft voor u onverstaaenbaar en raadselachtig, zoo ge ook maar één oogeblik het uitgangspunt loslaat, dat de Zoon Gods alleen door uw vleesch en bloed aan te nemen, gemeenschap met u erlangen kon; maar het wordt natuurlijk en volkomen doorzichtig, zoodra ge die grondwaarheid van het Evangelie onwrikbaar vasthoudt. Immers de Zoon Gods heeft dat vleesch en bloed niet maar eenige jaren gedragen, om voor enkele maanden gemeenschap met ons geslacht te houden, maar alle eeuwen door was, en nu nog is het lichaam en bloed des Heeren de band die hem aan de zijnen bond en bindt. Zonder dat lichaam en bloed des Heeren stond hij buiten de menschheid; alleen door dat lichaam en bloed hoort hij tot de menschheid; en kon hij van God tot Hoofd en Heere gesteld worden van die nieuwe menschheid, die eens in glorie jubelen zal om zijn troon. Hoe zielsinnig en geestelijk dus ook uw gemeenschap met Jezus zijn moge, toch rust ook voor u die gemeenschap met uw Heiland ter laatste instantie altoos weer op het feit, dat hij uw vleesch en bloed aannam, en nu nog dit uw vleesch en bloed in zijn lichaam draagt. Denk u één oogeblik in, dat uw Heiland zich onttrekt van dit „vleesch en bloed“, en uw onlichamelijke Heiland zou uw Heiland niet meer zijn. En zoo blijft het bij het a. b. c. van heel uw Evangelie, dat, tenzij ge werkelijk gemeenschap met het vleeschelijk lichaam des Heeren hebt, er geen gemeenschap voor u met uw Heiland bestaan kan.

Zal nu echter deze gemeenschap die ge als mensch met Christus in zijn vleesch en bloed hebt, u tot zegen worden en op heel uw persoon doorwerken, dan moet dat lichaam van uw Heiland voor u verbroken zijn, en dat bloed van uw Jezus voor u vergoten. Dat kon niet anders, omdat hij zijn vleesch en bloed van u nam, van uw menscheeljk geslacht, en dus van een geslacht dat in zonde en ellende verloren was. Het innerlijke heilige Wezen van den Zoon Gods kon met ons zondig geslacht niet in de gemeenschap des lichaams tre-

den, zonder dat dit stuitte. Die stuiting moest op strijd en worsteling uitloopen. En het kon dus niet anders, of die worsteling moest eindigen in een verbreken van zijn lichaam en een vergieten van zijn bloed. En nu eerst nadat dit lichaam verbroken en dat bloed vergoten was, kon zijn innerlijk wezen dat gebroken lichaam en dat vergoten bloed tot een instrument en werktuig maken voor zijn glorie en uw heil.

Die twee moogt ge dus nimmer scheiden. Ge hebt uw gemeenschap met uw Heiland in zijn vleeschwording, en dies in zijn vleesch en bloed; maar die gemeenschap kan niet tot het geestelijke doordringen, tenzij het worde een gemeenschap met zijn verbroken lichaam en vergoten bloed; omdat eerst daardoor de verheerlijking van uw Heiland en de verzoening van uw zonden mogelijk is geworden.

Nu draagt deze gemeenschap die ge aldus met uw Heiland hebt, een tweeledig karakter. Uw geloof toch heeft deels een zijde, die u persoonlijk alleen eigen is, deels een kant, waardoor uw geloof saamhangt met het geloof van al de heiligen. De kerke Gods gelooft, en gij gelooft in die kerke. Gij zijt een verlorne in Christus, maar ge zijt dit alleen doordien ge lid van het mystieke Lichaam des Heeren zijt. Al is het dus volkomen waar, dat anderz geloof u niet zalig kan maken, toch blijft het even waar, dat gij persoonlijk niet gelooven kunt, tenzij uw geloof in gemeenschap sta met het geloof van Gods heiligen, en door u bezeten en geoeftend worde in gemeenschap met dat mystieke lichaam, waarvan uw Heiland het Hoofd is en gij één der leden zijt.

Nu zijt ge feitelijk met dat mystieke Lichaam des Heeren in gemeenschap gezet door de daad der wedergeboorte, en door de doopsnamen heeft de Heere aan uw geloofsvermogen die richting gegeven, dat uw straks uitkomend geloof zich vanzelf in gemeenschap met het geloof van Gods heiligen ontwikkelen zou. Die inlijving van uw persoon in het Lichaam van Christus door de wedergeboorte, en die inlijving van de geloofskiem in het geloof van Gods heiligen door den Doop, geschiedt natuurlijk maar eens. Noch het één, noch het ander kan herhaald worden.

Maar dit neemt niet weg, dat door de nawerking der zonde uw geloof weer telkens gevaar loopt, om van die rechte lijn af te buigen, zich van de gemeenschap der liefde los te maken, en een soort geloof op uw eigen hand te worden. Gevolg hiervan is dan dat uw geloof in allerlei dwaling omdooft, dat het innerlijk zijn kracht verliest en verloopt, en dat ge als dan vruchteloos poogt, om door overgeestelijkheid goed te maken, wat in den wortel van uw geloof bedorven werd.

Om dit nu te keer te gaan en deze krankheid te genezen, is u noodig, dat ge telkens naar de gemeenschap der heiligen wordt teruggevoerd. Werd dit nu echter aan u overgelaten, zoo zoudt ge onder al Gods kinderen enkelen, die het meest in geestelijke stand met u overeenkomen, als bijzondere heiligen uitmonteren; en voorts u inbeelden dat gemeenschap met dezen kleinen

kring gelijk stond met de gemeenschap der heiligen. Zoo zoudt ge uzelf en anderen misleiden. Ge zoudt in uw dwaling worden vastgezet, en alle vrucht zou uitblijven. Neen, zal uw gemeenschap met het Lichaam des Heeren hersteld worden, zoo kan dit niet anders geschieden dan door het Hoofd des Lichaams. Van hem, niet van u moet de werking daartoe uitgaan; en om nu die werking in u tot stand te brengen, schenkt de Christus u zijn heilig Avondmaal. In dat Avondmaal toont de Heere u zijn gemeente in het klein. Een groep enkel door de belijdenis van uw Heiland saamverbonden; etende van een zelfde brood en drinkende uit een zelfde beker; en ongezien komt de Heere dan in het midden, om u zijn mystiek Lichaam zinbeeldig voor te stellen, en u symbolisch de gemeenschap met zijn mystiek Lichaam te doen genieten. En onder die symbolische genieting werkt hij dan in en op u door zijnen Heiligen Geest en sterkt alzo uw geloof, op ene voor ons verborgene en onbegrijpelijke wijze in uw ziel inbrengende de vrucht van zijn verbroken lichaam en van zijn vergoten bloed. Niet die vrucht der verzoening afgedacht van zijn verbroken lichaam en vergoten bloed, maar die vrucht van zijn lijden en sterven, gelijk die voor eeuwig in zijn verbroken lichaam en vergoten bloed geïmagineerd ligt. Immers in zijn verheerlijkten staat ligt het verbroken lichaam en vergoten bloed van uw Heiland nog altoos in. Zijn lijden en sterven is geen schijn, maar ontzettende werkelijkheid geweest, en heeft op het lichaam en in het bloed des Heeren een onuitwisbaar stempel afgedrukt, dat er in eeuwigheid niet uit weg gaat. Dat lijden en sterven is de kiem en de wortel, waar de heerlijkheid uit opbloeide en nog uit bloeit. Dit is het, dat hij met zijn eenige offerande nu nog ons voorttrekt bij den Vader. Niet door den Vader te herinneren aan zijn lijden en sterven, wat bij God, die alwetend is, immers ondenkbaar ware; maar door in zijn eigen persoon, nu in den bloesem zijner verheerlijking, nog altoos die kiem waaruit zijn heerlijkheid opbloeide, d. i. zijn verbroken lichaam en zijn vergoten bloed, te dragen. Nu zal hij eens hier namaals gemeenschap geven aan zijn verheerlijkt lichaam, d. i. aan den bloesem die uit zijn lijden is opgebloeid; maar hier op aarde geeft hij u gemeenschap aan die verborgen kiem en wortel, d. i. aan zijn verbroken lichaam en zijn vergoten bloed.

Deze gemeenschap nu bestaat zeer zeker ook in uw herinnering, in uw gedachtenis, in uw belijden; en deze gedachtenis en deze belijdenis wordt in u opgewekt en gesterkt door wat ge aan het heilig Avondmaal ziet en hoort.

Maar hierbij blijft het niet, bij deze geheel natuurlijke en zeer doorzichtige verheldering van uw bewustzijn, voegt nu de Christus uit den hemel door den Heiligen Geest een innerlijke werking. Een werking, die organisch werkt. D. w. z. eene werking, die niet losgemaakt is van den band, die u en uw Heiland saam verbindt in zijn vleesch en bloed. Door dat vleesch en bloed

De martelaren.

XXXV.

JAN HERREWIJN.

Te Hondscoote, een Westvlaamsch stadje, thans tot Frankrijk behoorende, waren reeds vroeg „vele lieden van de Schrift“, zoals een schout hier plaats eens de kruis-kerk aldaar noemde. Geen wonder, dat er de vervolging meermalen uitbrak en bij die gelegenheden verscheidene geloovigen gevangen genomen en straks ter strafplaats uitgeleide werden. Deze gevangenen waren echter niet altijd inwoners van Hondscoote, maar ook wel vreemdelingen, die daar gastvrijheid genoten. Tot deze laatste nu behoorde in 1560 Jan Herrewijn. Hoe hij daar kwam? In gezelschap van de reeds genoemde Christiaan de Quere, Jakob Diessait en Janneke Salomes (s konings) was hij uit Engeland naar Nieuwpoort overgestoken en had hij de reis door Vlaanderen voortgezet. Toen Jakob Diessait en zijne reisgezellen tusschen Deurne en Hondscoote gevangen genomen werden was hij nog bij hen. Het gelukte hem evenwel te ontvluchten en te Hondscoote zich te verborgen bij zijn zuster naar den vleesche. Doch de vijande loerde op hem, ontvreden dat een van hetzelfde gezelschap ketteren aan zijne handen ontkomen was. Eindelijk werd zijn schuilplaats ontdekt. Des nachts kwam de schout in de aangewezen woning en nam Jan, die nog gemakkelijk had kunnen ontvluchten, gevangen. Onder weg naar den kerker kwam men eenige dronkaards tegen. De schout zeide: „Men zegt, dat er te Hondscoote vele lieden zijn van de Schrift, maar aan deze dronkaards blijkt het niet.“ „He!“ riep daarop Herrewijn, „is het dan kwaad dronken te zijn?“ Toen antwoordde de schout: „Ja zeker.“ Hierop vroeg de gevangene, hoe hij deze

daad moest rijmen met de handelwijze van den schout, die deze kwaaddoeners liet begaan, maar degenen, die God vreesden, bond en wegleidde.

Zoo zou Herrewijn vroeger niet hebben kunnen spreken, want toen was hij zelf een drinker, brasser, dobbelaar en vrater. Zoo konden de inwoners van Houterke (gelegen in Berg-Ambacht in West-Vlaanderen), zijne geboorteplaats, hem. Zoo degenen, met wie hij eenigen tijd in den krijg gediend had. Maar de Heere hield hem op den weg der zonde staande. Hij woonde toen niet meer in de Zuidelijke Nederlanden, maar in Engeland, te Londen, waarheen hij voor Pausen van 1560 gereisd was.

Bij een brouwer, in wiens dienst hij trad, vond hij een godzaligen medewerkman, die hem ernstig aansprak over zijn goddeloos leven, dat hij hem had te verlaten. Van dezen man maakte de Heere als instrument gebruik, om hem bij zijne zonde te bepalen. Herrewijn ging met zijn vriend ter kerke in de samenkomsten van de Hoogdutchse gemeente en de Heilige Geest bracht hem tot bekeering. De vrees van weer in den krijgsdienst te worden geprest in Engeland, drong Herrewijn naar de Zuidelijke Nederlanden te gaan.

Het duurde lang, eer hij voor den Raad gebracht werd. Dit smartte hem wel, want zijn hart brandde van verlangen, om den naam van Christus voor zijne rechters te belijden. Te meer, omdat er waren, die dachten, dat zijn vorig ruw leven hem den moed zou benemen, om voor zijn Heere en Borg uit te komen.

Doch eindelijk kwam aan den tijd van wachten een einde. Op zekeren dag werd hij voor de rechtbank geleid, waar ook een priester tegenwoordig was om met hem te redetwisten. De priester vroeg, of Herrewijn binnenkort gebicht had. Zijn antwoord was kort en beslist: „Neen.“ Verder kwam het gesprek op de sacramenten. Eerst ging het over het zevental, daarna over het Avondmaal, en de wezenverandering die daarbij plaats moet grijpen met brood en wijn. Bij die gelegenheden sprak hij de overheid aan, naar vernemende de leer der Pausgezinden naartoe te toetsen aan de Heilige Schrift, opdat zij zien mocht, hoezeer die leer tegen de

Heilige Schrift streeft, voor zij daarover vonnis veldde. „Want“, zeide hij, „als gij dit niet doet en gij en ik zullen staan voor den Rechterstoel van Christus, waar wij allen moeten verschijnen, dan zult gij, maar helaas te laat, zien, hoe dwaas gij gehandeld hebt.“ Over zooveel vrijmoedigheid verbitterd, beval de advocaat der rechtbank hem weg te leiden. Hierna kwam hij nog meermalen voor de rechtbank, en telkens beledigd bij zijn geloofsvrijmoedigheid aan zijne rechters, verder overlatende, wat zij met hem wilden doen. De heeren en priesters baden hem zijne gevoelens prijs te geven, maar hij verklaarde, dat hij geene bijzondere gevoelens had, maar de leer der kerke van Christus. „Is een oproerleer Gerstehoven (zoo werd Herrewijn bijgenaamd) was het wederwoord der tegenstanders, bovendien verwerpen vele geleerden haar. Dit laatste sluit met Gods Woord, waarin Christus dankt, dat zijne leer voor de wijzen en verstandigen verborgen is en den kinderkerken geopenbaard.“ Kort voor zijnen dood, stond Herrewijn nog eenmaal voor de rechtbank. Zijne belijdenis werd hevig aangevallen, maar hij doorstond het vuur. De Heere was zijnen knecht nabij en deed hem zelfs juichen toen hij het vonnis des doods, dat over hem uitgesproken werd, vernam.

Den tijd, dien hij in den kerker doorbracht, liet hij ook niet ongebruikt voorbijgaan. Wel is waar mochten slechts weinigen hem begroeten, die hem van spij en drank voorsagen, maar die hem bezochten, onderwees hij ijverig. Ook klonken dagelijks zeer vele psalmen en geestelijke liederen, door hemzelf gemaakt, uit den kerker het volk daar buiten in de ooren. De priesters zagen met smart, dat er vele menschen bij de gevangenis kwamen staan en luisteren. Daarom trachtten zij deze samenschotelingen en het zingen te beletten, maar hun pogingen baatten niet. Daar het de gewoonte was der rechters, om bij de ketteren goddeloze menschen te plaatsen, die door hun gedrag en woorden hen plagden, had men haar ook op Herrewijn toegepast. De beide dieven, bij hem gezet, wisten echter, met behulp hunner vrienden, te ontvluchten. Herrewijn had dit ook kunnen doen, maar hij weigerde het, voor eerst, omdat hij vreesde, dat men van deze ont-

vluchting zijnen broeder zou beschuldigen, vervolgens omdat hij zich geneigd gevoelde om te blijven.

De 4e November werd door de rechters bepaald voor de uitvoering van het vonnis des doods, over Herrewijn uitgesproken. Dien dag zou er een feest zijn te Wijnbergen, waarheen men hoopte dat veel volk zou gaan, zoodat het gevaar voor oproer, waarvoor men vreesde daardoor zou verminderen. In den vroegen ochtend van genoemden dag werd de martelaar naar het stadiu geleid, waar de laatste pogingen werden aangewend, om hem tot herroepen te bewegen. Maar hij wees zijn tegenstanders af. Zelfs toen zij hem naar de kapel brachten, teneinde de mis bij te wonen, keerde hij den mispriester den rug toe en slopte oogen en ooren. Ziende dat zij niets op hem verwinnen konden, brachten zij hem in de vrieschaar, waar hij veroordeeld werd, om verbrand te worden, omdat hij de lichamelijke tegenwoordigheid van Christus in het Avondmaal loochende. Naar buiten gebracht, sprak hij het volk aan en zeide: „Zoo doet de wereld niet Gods volk. Toen ik een brasser en speler was, had ik de achtung der menschen, maar nu word ik vervolgd en veroordeeld. Op de strafplaats sprak hij het volk aan, niet minder dan 400 broeders in Christus troosten en bemoedigen hem, terwijl een monnik hem lastig viel, om hem te bewegen tot verzaking zijner gewaande ketterij. Daar klonk Ps. 130 van de lippen des martelaars. Het volk luisterde er naar zonder te letten op den priester, die hen vermaande voor den ketter te bidden. De hut binnengaande, waarin hij zou verbrand worden, riep hij het volk toe niet te vreezen voor de menschen, zijnen broeders om te volharderen. Aan den paal gebonden zijnde werd hij verwoerd. Daar de beul nog onervaren in zijn werk was, deed hij dit op wrede wijze. Eindelijk was de martelaar dood. Zijn lichaam werd tot asch verbrand, en de asch op de markt begraven. Deze marteldood maakte op velen eenen diepen indruk; voor velen werd hij zelfs het middel, waardoor zij gedreven werden, om naar den Heere te vragen.

DE GAAY PORTMAN.

